

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Ivo Pospíšila (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Milana Podhrázkého v právní věci navrhovatelky: **Ing. Michaela Šojdrová**, zastoupena JUDr. Martinem Klimplem, advokátem se sídlem U Prašné brány 1078/1, Praha 1, a účastníků řízení: **1) Státní volební komise**, sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, a **2) Mgr. Ondřej Kolář**, týkající se návrhu na vyslovení neplatnosti volby kandidáta ve volbách do Evropského parlamentu konaných ve dnech 7. a 8. června 2024

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V projednávané věci se volební senát Nejvyššího správního soudu zabýval volební stížností Ing. Michaely Šojdrové (kandidující na kandidátce koalice SPOLU) a otázkou započítání jí udělených přednostních hlasů. Navrhovatelka na základě statistické analýzy a několika čestných prohlášení voličů tvrdila, že – stručně řečeno – měla získat přibližně o 5 600 přednostních hlasů více. Přitom by jí stačilo 616 přednostních hlasů k překročení hranice potřebné pro získání mandátu poslankyně Evropského parlamentu namísto Mgr. Ondřeje Koláře, který byl zvolen podle pořadí na kandidátce.

[2] Nejvyšší správní soud na základě těchto tvrzení přezkoumal část volební dokumentace a shledal, že navrhovatelčina tvrzení o počtu přednostních hlasů udělených v její prospěch v dostatečné míře neodpovídají zjištěním z vyžádaných volebních dokumentací (jakkoliv soud určitá pochybení zjistil). Tvrzení tak nejsou způsobilá vyvrátit presumpci správnosti volebních výsledků.

II. Volební stížnost a vyjádření účastníků řízení

II.a Volební stížnost a její doplnění

[3] Navrhovatelka doručila dne 22. června 2024 Nejvyššímu správnímu soudu návrh, kterým se domáhá přezkumu sčítání přednostních hlasů na hlasovacích lístcích koalice SPOLU (tvořené stranami ODS, KDU-ČSL a TOP 09) ve volbách do Evropského parlamentu konaných ve dnech 7. a 8. června 2024.

[4] Navrhovatelka má za to, že okrskové volební komise chybovaly a postupovaly v rozporu se zákonem, neboť sečtené přednostní hlasy pro navrhovatelku přidělily v zápisu o průběhu a výsledku hlasování jinému kandidátovi, případně je nezapočetly. Domnívá se tak, že splnila hranici 5 % přednostních hlasů z celkového počtu hlasů odevzdaných pro koalici SPOLU [§ 48 odst. 5 a 6 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbách do EP“)]. Dle vyhlášených výsledků získala 32 447 přednostních hlasů a k překročení zákonné 5% hranice (v případě koalice SPOLU jde o 33 063 hlasů) jí chybělo pouhých 616 hlasů. Pokud by jí volební komise započítaly přednostní hlasy správně, zvolenou kandidátkou by byla ona, a naopak by nebyl zvolen účastník řízení 2), Mgr. Ondřej Kolář, který získal poslední mandát přidělený koalici SPOLU. Navrhuje proto vyslovení neplatnosti volby Mgr. Ondřeje Koláře a vyhlášení volby navrhovatelky.

[5] Navrhovatelka doložila analýzu, ve které poukazuje na velké odchylky ve vyhlášených výsledcích přednostních hlasů oproti těm, které obdržela ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 v různých volebních okrscích. Celkem dle této analýzy mohla navíc získat až 5 560 přednostních hlasů oproti vyhlášeným výsledkům a k zisku mandátu by jí stačila i pouhá část tohoto počtu. Kromě toho na základě analýzy označila tři volební okrsky s vysokou mírou pravděpodobnosti přednostních hlasů ve svůj prospěch (konkrétně okrsky Lhota č. 1; Uherský Brod č. 14; a Horní Lideč č. 1, všechny Zlínský kraj). V nich však neobdržela ani jeden přednostní hlas a výsledky v nich vykazují jednu z nejvyšších odchylek oproti výsledku voleb z roku 2019. K prokázání uvedených tvrzení navrhovatelka předložila sedm čestných prohlášení od voličů, kteří jí udělili přednostní hlas ve dvou označených volebních okrscích. Ke třetímu okrsku uvedla, že si je vědoma alespoň jednoho voliče, který jí udělil přednostní hlas, avšak s ohledem na lhůtu k podání návrhu se jí nepodařilo obstatat jeho čestné prohlášení.

[6] Obdobnou analýzu provedla také u kandidáta Mgr. Filipa Bendy, který byl na hlasovacím lístku uveden před navrhovatelkou (č. 8, zatímco navrhovatelka se nacházela pod č. 9). Navrhovatelka má za pravděpodobné, že mu volební komise chybně přidělily přednostní hlasy, které ve skutečnosti získala ona. U tohoto kandidáta chyběla data z voleb do Evropského parlamentu v roce 2019; proto u něj navrhovatelka založila predikci přednostních hlasů na předpokládané korelaci s volebním ziskem koalice SPOLU a dospěla k závěru, že tento kandidát získal 927 přednostních hlasů na úkor navrhovatelky. Pokud by se její předpoklad potvrdil, rovněž by to postačovalo k tomu, aby navrhovatelka získala mandát v Evropském parlamentu.

[7] Navrhovatelka má tedy za to, že tu existují významné indicie způsobilé vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb a že tvrzené porušení zákona hrubě ovlivnilo výsledky volby Mgr. Ondřeje Koláře. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud

přezkoumal výsledek voleb ve volebních okrscích, v nichž podle předložené analýzy existuje pravděpodobnost, že Mgr. Filip Benda získal přednostní hlasy na úkor navrhovatelky. Konkrétně navrhuje zkontrolovat všechny volební okrsky, kde takto nejspíš získal alespoň nějakou část přednostních hlasů, případně alespoň více než dva. Potvrdí-li se předpokládaná chybovost, navrhuje eventuálně přepočíst všechny hlasy ve všech volebních okrscích.

[8] Dne 28. června 2024 zaslala navrhovatelka soudu doplnění návrhu. Od jeho podání obdržela dvě e-mailové zprávy, v nichž další voliči uvádějí, že jí ve volbách udělili přednostní hlas, který dle zveřejněného výsledku nebyl započítán. Jedná se o okrsky Praha 6 č. 6002, Hlavní město Praha, a Oslovice č. 1, Jihomoravský kraj. Navrhovatelka požádala, aby soud přezkoumal volební dokumentaci také v těchto dvou volebních okrscích, resp. opětovně navrhla, aby soud přezkoumal výsledek voleb ve všech volebních okrscích dle předložené analýzy, případně ve všech volebních okrscích na území celé ČR.

II.b Vyjádření Státní volební komise

[9] Účastnice řízení 1), tedy Státní volební komise, ve svém vyjádření uvedla, že si prostřednictvím Krajského úřadu Zlínského kraje vyžádala informaci týkající se volebních okrsků, v nichž navrhovatelka primárně zpochybnila zjištěné výsledky hlasování a započítávání přednostních hlasů. Zjistila, že okrsková komise č. 1 v obci Lhota měla 6 členů, z nichž jeden byl delegován koalicí SPD a Trikolora. Okrsková komise č. 1 v obci Horní Lideč měla 8 členů, z nichž jeden byl delegován koalicí SPOLU. Předseda, místopředseda i zapisovatel z obou dotčených okrskových volebních komisí se zúčastnili povinného školení k zásadám hlasování a k systému zjišťování a zpracování výsledků voleb. Krajský úřad Zlínského kraje ani Ministerstvo vnitra až doposud nezaznamenaly na tyto okrskové volební komise žádnou stížnost.

[10] Státní volební komise dodala, že z hlediska organizačně technického a metodického zajištění voleb přijala již v návaznosti na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. listopadu 2017, č. j. Vol 58/2017 - 187, č. 3682/2018 Sb. NSS, ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a Českým statistickým úřadem legislativní i nelegislativní opatření, která měla vést k řádnému zjišťování výsledku hlasování, včetně započítávání přednostních hlasů. Na tato opatření se klade důraz a uplatňují se ve všech volebních okrscích. Jedná se o následující opatření: jednostranně tištěné hlasovací lístky; povinné školení pro zapisovatele, předsedy a místopředsedy okrskových volebních komisí; rovnocenné postavení zapisovatele (který je zpravidla úředníkem obecního úřadu s největším vzhledem do volební problematiky) s ostatními členy okrskové volební komise; úprava metodických a školicích materiálů směrem k větší uživatelské přívětivosti; instruktážní videa pro členy komisí; používání negumovatelných červeně pišící propisovacích tužek při zapisování výsledků hlasování; společná práce všech členů komise; a konečně důraz na pečlivost, nikoliv na rychlost při sčítání.

II.c Vyjádření Mgr. Ondřeje Koláře

[11] Účastník řízení 2), Mgr. Ondřej Kolář, se k návrhu nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Podle § 57 odst. 1 zákona o volbách do EP platí, že *podáním návrhu na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu každý volič zapsaný do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu nebo do výpisu z něj a každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla pro volby do Evropského parlamentu na území České republiky zaregistrována (dále jen „navrhovatel“). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí.* Podle odst. 2 téhož ustanovení může návrh na neplatnost volby podat navrhovatel *má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby tohoto kandidáta.*

[13] Nejvyšší správní soud konstatuje, že návrh byl podán osobou oprávněnou, je včasný a splňuje všechny zákonné náležitosti. Je tedy projednatelný.

III.a Východiska přezkumu výsledků voleb

[14] Smyslem soudního přezkumu voleb je především zajistit objektivnost výsledků volby, nikoliv jen chránit subjektivní volební právo (nález Ústavního soudu ze dne 23. července 2019, sp. zn. IV. ÚS 4241/18, bod 56; či usnesení NSS Vol 58/2017 - 187, bod 28). I proto je pro závěr o důvodnosti volební stížnosti nutné, aby byla zákonná pravidla upravující volební proces porušena takovým způsobem, který hrubě ovlivnil (tj. nikoliv pouze mohl ovlivnit) výsledek volby kandidáta (§ 57 odst. 2 zákona o volbách do EP; usnesení NSS ze dne 15. února 2018, č. j. Vol 16/2018 - 33, č. 3717/2018 Sb. NSS, body 20 až 22).

[15] Jinými slovy: pro důvodnost volební stížnosti nepostačuje pravděpodobnost hrubého ovlivnění, ale je nutné takové ovlivnění prokázat. Volební soudy přitom mají omezené možnosti, jak zkoumat skutečnosti související s nezákonnostmi a intenzitou jejich dopadu do výsledků voleb. Pro závěr o hrubém ovlivnění voleb je klíčové komplexní hodnocení skutkového stavu zjištěného v omezeném čase určeném pro soudní přezkum; soud zde zvažuje, zda skutková tvrzení o jiném přidělení mandátů – pokud by nebylo došlo k vadě volebního procesu – odpovídají zkušenostem běžného života a soudce je o jejich pravdivosti vnitřně přesvědčen bez rozumných pochybností (nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18, body 75 a 76; ve vztahu k volbám do Evropského parlamentu také usnesení NSS ze dne 25. června 2019, č. j. Vol 17/2019 - 122, bod 14).

[16] Toto pojetí soudního přezkumu voleb odpovídá i mezinárodním závazkům České republiky. Čl. 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, který garantuje svobodné volby, se vztahuje i na volby do Evropského parlamentu (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 18. února 1999, *Matthews proti Spojenému království*, č. stížnosti 24833/94,

body 45 až 54). Z pohledu tohoto práva nejsou svobodné volby nevyhnutelně ohroženy běžnou chybou nebo nepravidelností ve volebním procesu, pokud byly dodrženy obecné principy rovnosti, transparentnosti, nestrannosti a nezávislosti organizace a správy voleb. Svobodné volby tak mohou být ohroženy pouze v důsledku prokázaných procesních pochybení, která jsou způsobilá zmařit vyjádření svobodné vůle voličů, pokud na národní úrovni neproběhl dostatečný přezkum (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 10. července 2020, *Mugemangango proti Belgii*, č. stížnosti 310/15, bod 72). I z pohledu mezinárodních lidskoprávních závazků je tak pro zpochybnění voleb a jejich výsledků nutná vyšší míra závažnosti pochybení zjištěná ve volebním přezkumu.

[17] Nejvyšší správní soud dále připomíná význam a zásadní postavení okrskových volebních komisí. Zákonnost průběhu voleb a zjišťování jejich výsledků je stěžejní úlohou právě okrskových volebních komisí; volební soud by měl do volebního procesu zasáhnout pouze výjimečně, a to tehdy, zjistí-li konkrétní skutečnosti naznačující porušení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek voleb (usnesení NSS ze dne 22. října 2014, č. j. Vol 18/2014 - 46, bod 38). Volební komise přitom hrají zásadní roli i z pohledu ústavních práv a principů vyplývajících z čl. 5 Ústavy a čl. 22 Listiny základních práv a svobod. Proto soud již v minulosti ve své judikatuře vyzdvihl význam práva všech kandidujících subjektů delegovat členy a náhradníky do všech volebních komisí ve volebním obvodu, v němž daný subjekt kandiduje (usnesení NSS ze dne 23. listopadu 2010, č. j. Vol 67/2010 - 47, body 28 až 30; č. j. Vol 18/2014 - 46, body 38 a 39; či ze dne 20. listopadu 2014, č. j. Vol 23/2014 - 110, č. 3162/2015 Sb. NSS, bod 27).

[18] Při přezkumu výsledků voleb tak volební soud vychází z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak. Důkazy k vyvrácení tohoto předpokladu pak musí předložit právě ten, kdo vady volebního procesu namítá (nález Ústavního soudu ze dne 26. ledna 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04; nověji usnesení Ústavního soudu ze dne 19. ledna 2016, sp. zn. Pl. ÚS 26/14, bod 26). Je to navrhovatel, koho stíhá břemeno tvrzení a břemeno důkazní. S ohledem na to, že navrhovatel nemá přístup k volební dokumentaci, však postačí, nabídne-li soudu zvláště významnou indicii vyvolávající pochybnosti o správnosti výsledků zjištěných volebními orgány (usnesení NSS ze dne 28. listopadu 2006, č. j. Vol 82/2006 - 51; nebo č. j. Vol 58/2017 - 187, bod 33). Za významnou indicii soud považuje například prohlášení voličů, že podle dostupných výsledků voleb nebyl řádně započten jejich hlas (usnesení NSS č. j. Vol 18/2014 - 46, bod 27, a judikatura tam citovaná). Zpravidla však nepostačuje poukázat na pouhé statistické odchylky, pokud k tomu nepřistoupí další indicie (usnesení NSS č. j. Vol 18/2014 - 46, bod 29).

[19] Ke způsobu počítání přednostních hlasů soud uvádí, že okrsková či zvláštní volební komise sečte přednostní hlasy, které byly odevzdány jednotlivým kandidátům (§ 42 odst. 3 věta druhá zákona o volbách do EP). Takto zjištěný počet platných přednostních hlasů odevzdaných pro jednotlivé kandidáty pak uvede v zápisu o průběhu a výsledku hlasování [§ 44 odst. 1 písm. f) téhož zákona]. Pokud by tedy byla pravda, že volební komise nezapočítala přednostní hlas, který byl navrhovatelce udělen, a neuvedla jej ve svém zápisu (takže nemohl být zahrnut do zveřejněných volebních výsledků), postupovala by v rozporu se zákonem. Při hodnocení této nezákonnosti je však nutné zohlednit shora vytyčená východiska přezkumu voleb. Český právní řád nezná absolutní vady volebního procesu, ale naopak je nutné hodnotit případně zjištěné nezákonnosti jejich možným dopadem na výsledek volby konkrétního kandidáta (nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 73/04).

III.b Významná indicie a přezkum tří označených volebních okrsků

[20] Navrhovatelka soudu předložila dvě hypotézy – zaprvé, její přednostní hlasy přiřadily okrskové volební komise nesprávně k jinému kandidátovi (zejména Mgr. Filipu Bendovi); a zadruhé, její přednostní hlasy nezapočetly vůbec nebo ve výrazně nižším rozsahu, než měly. Tyto hypotézy podložila analýzou vycházející z počtu přednostních hlasů, které obdržela ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019, a sedmi čestnými prohlášeními voličů, jejichž přednostní hlas pro navrhovatelku očividně nebyl započten.

[21] Nejvyšší správní soud v této fázi nemohl vyloučit možné zpochybnění přidělování přednostních hlasů na základě navrhovatelčiných hypotéz a podkladů – čímž by v konečném důsledku mohlo být zpochybněno i zvolení kandidáta Mgr. Ondřeje Koláře. To zažehlo indicii zpochybňující výsledky voleb, a soud proto přistoupil k ověřování navrhovatelčiných hypotéz.

[22] Soud zdůrazňuje, že onu významnou indicii zažehává právě kombinace předložených indicií a faktu, že navrhovatelce ke zvolení chybělo 616 přednostních hlasů – což soud ověřil z vyhlášených výsledků. Jelikož celý stát tvoří ve volbách do Evropského parlamentu jeden volební obvod (§ 2 odst. 3 zákona o volbách do EP), případné zjištění drobných pochybení v jednotlivých okrscích, která navrhovatelka dokládá čestnými prohlášeními, spíše nemůže samo o sobě mít vliv na celkové výsledky voleb. Zároveň také není nevysvětlitelnou anomálií, že některý kandidát získá více či méně hlasů v některém volebním okrsku než kandidát jiný – jde o zcela samozřejmý výsledek voleb, který se přirozeně v různých okrscích může lišit a také se pravidelně liší (usnesení NSS ze dne 7. listopadu 2018, č. j. Vol 78/2018 - 63, bod 38). Dostatečnou indicii pak samo o sobě nepředstavuje ani zpochybnění výsledků voleb na základě statistické analýzy (usnesení NSS č. j. Vol 18/2014 - 46, bod 29). Předložení pouze analýzy nebo pouze čestných prohlášení by tak nepředstavovalo dostatečně významnou indicii způsobitou vyvrátit presumpci správnosti vyhlášených volebních výsledků a zpochybnit výsledky volby kandidáta.

[23] Nejvyšší správní soud však zhodnotil navrhovatelkou předložené hypotézy a podklady v jejich souhrnu a i s ohledem na těsný rozdíl v počtu přednostních hlasů dospěl k závěru, že by – v případě jejich potvrzení – mohly představovat dostatečně závažnou indicii vyvolávající pochybnost o správnosti výsledků voleb. Vzhledem k rozsáhlosti tvrzení navrhovatelky a mimořádnému rozsahu případné kontroly volebních dokumentací považoval Nejvyšší správní soud za nezbytné, aby se navrhovatelkou předložené hypotézy dostatečně potvrdily (usnesení NSS č. j. Vol 58/2017 - 187, bod 36).

[24] Nejvyšší správní soud si tedy nejdříve, pro prvotní ověření platnosti navrhovatelčiných tvrzení, vyžádal volební dokumentaci ze tří volebních okrsků blíže označených navrhovatelkou (bod [5] tohoto usnesení). Při kontrole volební dokumentace se soud zaměřil na hlasovací lístky odevzdané koalici SPOLU a přednostní hlasy udělené kandidátům Mgr. Ondřeji Kolářovi (jehož volba byla zpochybněna), Mgr. Filipu Bendovi a navrhovatelce. Při přepočítání zjistil následující:

Identifikace okrsku			Vyhlášené výsledky voleb				Zjištění Nejvyššího správního soudu			
Kraj	Okres	Obec a okrsek	SPOLU	Kolář	Benda	Šojdrová	SPOLU	Kolář	Benda	Šojdrová
Zlínský	Uherské Hradiště	592731 Uherský Brod č. 14	113	0	34	0	113	0	0	34
Zlínský	Vsetín	542725 Horní Lideč č. 1	119	1	34	0	119	1	0	32
Zlínský	Zlín	573434 Lhota č. 1	85	0	28	0	85	0	0	27
Celkem			317	1	96	0	317	1	0	93

[25] Na základě zjištění ze tří kontrolovaných volebních dokumentací se indicie zpochybňující správnost výsledků zjištěných volebními orgány začala potvrzovat. Ve všech třech zkoumaných okrscích totiž Nejvyšší správní soud zjistil, že všechny přednostní hlasy (celkem 93 hlasů), které ve vyhlášených výsledcích voleb byly přičteny kandidátovi Mgr. Filipu Bendovi, ve skutečnosti patřily navrhovatelce. Rozdíl tří hlasů (96 ve vyhlášených výsledcích pro Mgr. Filipa Bendu a 93 v hlasech zjištěných soudem pro navrhovatelku) byl způsoben nesprávným počítáním v jednom z okrsků a v jiném okrsku uznáním dvou křížků jako vyjádření přednostního hlasu v rozporu se zákonem požadovaným kroužkem (§ 37 odst. 1 věta třetí zákona o volbách do EP). Soudem zjištěné výsledky navíc předčily navrhovatelkou předpokládané zisky přednostních hlasů – ve volebním okrsku Lhota předpokládala zisk 13 přednostních hlasů (ve skutečnosti jich obdržela 27), ve volebním okrsku Horní Lideč byl předpoklad 27,7 hlasu (oproti 32 zjištěným), a konečně ve volebním okrsku v Uherském Brodě předpokládala jen 18,5 hlasu (oproti 34 zjištěným).

[26] Z bližšího zkoumání volebních dokumentací vyplynulo, že volební komise se dopustily v těchto třech okrscích dvou druhů pochybení při sčítání přednostních hlasů. V prvním případě správně zjistily přednostní hlasy pro navrhovatelku, avšak jejich součet zapsaly v *Pomocném sčítacím archu* o řádek výše ke kandidátovi Mgr. Filipu Bendovi. V druhém případě došlo k chybě ještě o jeden krok později, a to při přepisování správně zjištěného počtu přednostních hlasů pro navrhovatelku do formuláře *Výsledky hlasování pro politické strany, politická hnutí a koalice ve volebním okrsku*, který okrsková volební komise odevzdává Českému statistickému úřadu. I zde byly její přednostní hlasy zapsány ke kandidátovi Mgr. Filipu Bendovi.

[27] Na základě prvotního prověřování možného pochybení okrskových volebních komisí se navrhovatelčiny hypotézy ukázaly možnými. Zjištění soudu z vyžádané dokumentace naznačovala, že mohou existovat „technické“ vady počítání přednostních hlasů – konkrétně že hlasy mohly být ve velkém rozsahu nesprávně přiřazeny jinému kandidátovi. Indicie zpochybňující presumpci správnosti volebních výsledků (bod [18] tohoto usnesení) tak v této fázi přezkumu nevyhasínaly, ale naopak se potvrzovaly, a to ohledně obou hypotéz (bod [20] tohoto usnesení).

III.c Zjištění z dalších volebních okrsků

[28] Nejvyšší správní soud tedy přikročil k širšímu prověřování. Vyšel přitom z analýzy předložené navrhovatelkou a vyžádal si – za součinnosti příslušných krajských úřadů – volební dokumentace z dalších 97 okrsků. Klíčem pro vyžádání byl nejvyšší počet přednostních hlasů, které dle svého tvrzení mohla navrhovatelka získat oproti vyhlášeným výsledkům. Tento klíč považoval volební soud za vhodnější oproti návrhu (bod [7] tohoto usnesení). Pokud by se totiž hypotézy navrhovatelky potvrdily i v nich, součet možných přednostních hlasů z celkově vyžádaných 100 okrsků oproti vyhlášeným výsledkům by mohl být až 921 hlasů, tj. více než dostatečný pro případné vyhovění návrhu. Současně se ve většině případů jednalo o volební okrsky ve Zlínském kraji, ke kterému má navrhovatelka vztah. Lze tedy předpokládat, že v těchto volebních okrscích bude počet jí udělených přednostních hlasů nejvyšší.

[29] Při přezkoumání těchto 97 volebních okrsků zjistil Nejvyšší správní soud následující (tabulka je řazena podle okrsků, nikoliv podle relevantnosti zjištění):

Identifikace okrsku			Vyhlášené výsledky voleb				Zjištění Nejvyššího správního soudu			
Kraj	Okres	Obec a okrsek	SPOL U	Kolář	Benda	Šojdrová	SPOL U	Kolář	Benda	Šojdrová
Hlavní město Praha	Hlavní město Praha	547034 Praha 11 č. 11056	94	9	4	7	95	9	4	7
Jihočeský	České Budějovice	544779 Lišov č. 4	63	3	3	0	63	3	3	0
Plzeňský	Plzeň-město	554758 Plzeň 6-Litice č. 6001	199	9	5	7	200	10	5	7
Královéhradecký	Náchod	573965 Červený Kostelec č. 9	57	0	0	4	57	0	0	4
Královéhradecký	Rychnov nad Kněžnou	576212 České Meziříčí č. 1	77	0	1	1	78	0	1	2
Pardubický	Chrudim	572497 Vítanov č. 1	20	0	0	1	20	0	0	1
Pardubický	Svitavy	572519 Biskupice č. 1	36	0	0	0	36	0	0	0
Pardubický	Svitavy	578118 Chotovice č. 1	37	0	0	4	37	0	0	4
Vysočina	Havlíčkův Brod	568988 Ledec nad Sázavou č. 2	67	3	3	3	67	4	2	4
Vysočina	Jihlava	587478 Luka nad Jihlavou č. 2	104	6	1	12	104	5	0	12
Vysočina	Jihlava	588032 Třešť č. 1	88	3	4	7	88	3	4	7
Vysočina	Jihlava	588032 Třešť č. 2	85	9	1	2	85	9	1	2
Vysočina	Třebíč	591181 Moravské Budějovice č. 5	43	0	1	1	43	0	0	2
Vysočina	Žďár nad Sázavou	596914 Ujčov č. 1	54	1	0	1	54	1	0	2
Jihomoravský	Blansko	581917 Letovice č. 4	69	2	0	2	69	2	0	2
Jihomoravský	Blansko	582271 Rozseč nad Kunštátem č. 1	64	0	19	0	64	0	0	19
Jihomoravský	Blansko	582441 Svitávka č. 2	43	1	0	0	43	1	0	0
Jihomoravský	Brno-město	551091 Brno-Starý Lískovec č. 22004	96	0	0	0	97	0	0	16
Jihomoravský	Brno-město	551112 Brno-Nový Lískovec č. 17003	118	11	4	0	118	11	4	5
Jihomoravský	Brno-venkov	582824 Bílovice nad Svitavou č. 2	208	12	16	0	208	12	0	15
Jihomoravský	Hodonín	586102 Čejkovice č. 2	93	3	2	5	93	3	2	5
Jihomoravský	Hodonín	586668 Těmice č. 1	49	1	0	5	49	1	0	5
Jihomoravský	Hodonín	586706 Vacenovice č. 1	105	1	1	33	105	1	1	33

Jihomoravský	Vyškov	593532 Rašovice č. 1	30	0	0	2	30	0	0	7
Olomoucký	Jeseník	540684 Písečná č. 1	38	3	0	0	38	3	0	0
Olomoucký	Jeseník	541214 Uhelná č. 1	21	1	0	2	21	1	0	2
Olomoucký	Olomouc	500801 Blatec č. 1	31	1	0	0	31	1	0	0
Olomoucký	Olomouc	503444 Litovel č. 3	43	1	0	1	43	1	0	1
Olomoucký	Olomouc	503444 Litovel č. 10	15	0	2	0	15	0	0	2
Olomoucký	Olomouc	505161 Štěpánov č. 2	67	2	1	3	67	2	1	3
Olomoucký	Prostějov	590070 Stražisko č. 1	17	0	0	0	17	0	0	0
Olomoucký	Přerov	514705 Lipník nad Bečvou č. 4	25	0	0	0	25	0	0	0
Olomoucký	Přerov	521531 Všechnovice č. 1	47	0	0	1	47	0	0	1
Olomoucký	Přerov	522775 Zámrský č. 1	22	0	0	10	22	0	0	10
Olomoucký	Šumperk	535770 Horní Studénky č. 1	29	0	0	1	29	0	0	1
Olomoucký	Šumperk	540773 Postřelmov č. 2	85	3	0	9	85	3	0	7
Olomoucký	Šumperk	540919 Rovensko č. 1	47	0	2	6	47	0	2	6
Zlínský	Kroměříž	549720 Přílepy č. 1	68	4	0	8	68	4	0	8
Zlínský	Kroměříž	588458 Holešov č. 4	44	0	3	0	45	0	3	5
Zlínský	Kroměříž	588474 Horní Lapač č. 1	6	0	0	0	6	0	0	0
Zlínský	Kroměříž	588491 Hulín č. 7	30	1	0	7	30	1	0	7
Zlínský	Kroměříž	588610 Kostelec u Holešova č. 1	55	0	2	5	55	0	2	5
Zlínský	Kroměříž	588725 Ludslavice č. 1	32	0	0	11	32	0	0	11
Zlínský	Kroměříž	588741 Martinice č. 1	38	0	0	6	38	0	0	6
Zlínský	Kroměříž	589080 Troubky-Zdislavi ce č. 2	8	0	0	1	8	0	0	1
Zlínský	Uherské Hradiště	550752 Staré Město č. 1	173	2	1	26	177	2	1	25
Zlínský	Uherské Hradiště	592030 Bílovice č. 1	116	0	3	19	117	0	3	19
Zlínský	Uherské Hradiště	592048 Bojkovice č. 1	58	3	0	9	58	3	0	9
Zlínský	Uherské Hradiště	592048 Bojkovice č. 3	66	0	0	12	66	0	0	12
Zlínský	Uherské Hradiště	592064 Boršice č. 2	82	4	0	9	82	4	0	10
Zlínský	Uherské Hradiště	592188 Horní Němčí č. 1	41	2	1	0	41	2	1	0
Zlínský	Uherské Hradiště	592269 Kněžpole č. 1	80	0	0	21	80	0	0	21
Zlínský	Uherské Hradiště	592323 Kudlovice č. 1	67	0	8	0	67	0	0	8
Zlínský	Uherské Hradiště	592471 Osvětimany	43	3	0	2	43	3	0	2

		č. 1								
Zlínský	Uherské Hradiště	592617 Strání č. 3	54	6	2	10	54	6	2	10
Zlínský	Uherské Hradiště	592650 Sušice č. 1	37	4	1	1	37	4	0	1
Zlínský	Uherské Hradiště	592676 Šumice č. 1	44	1	0	0	44	1	0	5
Zlínský	Uherské Hradiště	592706 Traplice č. 1	56	0	1	9	56	0	1	9
Zlínský	Uherské Hradiště	592731 Uherský Brod č. 7	44	1	0	2	43	1	0	2
Zlínský	Uherské Hradiště	592749 Uherský Ostroh č. 2	54	0	0	2	54	0	0	2
Zlínský	Vsetín	541630 Vsetín č. 19	80	6	1	6	80	6	1	6
Zlínský	Vsetín	541630 Vsetín č. 20	60	0	1	1	60	0	1	1
Zlínský	Vsetín	542750 Hošťálková č. 1	105	3	1	8	105	3	1	8
Zlínský	Vsetín	542768 Hovězí č. 2	92	1	0	16	92	1	0	15
Zlínský	Vsetín	542814 Hutisko-Solanec č. 1	145	3	0	20	145	3	0	20
Zlínský	Vsetín	544302 Lešná č. 1	46	0	1	6	46	0	1	6
Zlínský	Vsetín	544434 Lužná č. 1	40	0	0	6	40	0	0	6
Zlínský	Vsetín	544469 Malá Bystřice č. 1	29	4	1	0	29	4	1	0
Zlínský	Vsetín	544841 Rožnov pod Radhoštěm č. 9	68	0	0	3	69	0	0	4
Zlínský	Vsetín	544949 Valašská Bystřice č. 1	58	0	0	17	58	0	0	17
Zlínský	Vsetín	545058 Valašské Meziříčí č. 7	42	5	0	2	42	5	0	2
Zlínský	Vsetín	545252 Zubří č. 5	37	1	0	3	37	1	0	3
Zlínský	Vsetín	553026 Valašská Senice č. 1	27	0	0	5	27	0	0	5
Zlínský	Zlín	500011 Želechovice nad Dřevnicí č. 3	51	2	0	1	51	2	0	1
Zlínský	Zlín	556980 Rokytnice č. 1	26	0	0	1	26	0	0	1
Zlínský	Zlín	585068 Zlín č. 8	75	0	0	0	75	0	0	0
Zlínský	Zlín	585068 Zlín č. 13	55	6	3	0	55	4	0	3
Zlínský	Zlín	585068 Zlín č. 36	56	2	0	0	56	2	0	6
Zlínský	Zlín	585068 Zlín č. 64	150	9	0	4	150	9	0	4
Zlínský	Zlín	585068 Zlín č. 66	84	2	1	8	84	2	1	8
Zlínský	Zlín	585114 Brumov-Bylnice č. 2	122	1	0	18	122	1	0	18
Zlínský	Zlín	585114 Brumov-Bylnice č. 3	116	0	0	22	116	0	0	22
Zlínský	Zlín	585599 Otrokovice č. 2	42	2	4	0	42	2	0	4
Zlínský	Zlín	585777 Slušovice č. 2	96	2	1	13	96	2	1	13
Zlínský	Zlín	585858 Tlumačov č. 1	54	1	0	6	54	1	0	6

Zlínský	Zlín	585912 Velký Ořechov č. 1	55	0	0	10	55	0	0	10
Moravskoslezský	Frýdek-Místek	512184 Metylovice č. 1	119	3	1	5	119	3	1	6
Moravskoslezský	Karviná	598933 Český Těšín č. 3	43	2	1	1	43	2	1	1
Moravskoslezský	Nový Jičín	599344 Frenštát pod Radhoštěm č. 10	63	6	0	2	63	6	0	2
Moravskoslezský	Nový Jičín	599701 Odry č. 11	23	0	0	1	23	0	0	1
Moravskoslezský	Nový Jičín	599905 Starý Jičín č. 6	30	0	0	0	30	0	0	0
Moravskoslezský	Nový Jičín	599905 Starý Jičín č. 8	138	4	3	10	138	4	3	11
Moravskoslezský	Opava	510343 Stěbořice č. 3	4	0	0	1	4	0	0	1
Moravskoslezský	Opava	510378 Sudice č. 1	17	0	0	1	17	0	0	1
Moravskoslezský	Opava	547182 Kozmice č. 1	51	0	0	1	51	0	0	1
Moravskoslezský	Opava	555321 Opava (nečleněná část města) č. 8	31	6	1	2	31	6	1	2
Moravskoslezský	Opava	568244 Vřesina č. 1	100	0	0	0	100	0	0	2
Celkem			6112	187	112	490	6122	186	56	589

[30] Z přezkumu těchto okrsků vyplynuly následující souhrnné závěry. Volební koalice SPOLU získala ve zkoumaných okrscích o 10 hlasů více oproti zveřejněným volebním výsledkům. Mgr. Ondřej Kolář získal o jeden přednostní hlas méně, Mgr. Filip Benda pak o 56 přednostních hlasů méně, zatímco navrhovatelka získala o 99 přednostních hlasů více.

[31] Zjištění ze všech 100 soudem přezkoumávaných okrsků (tj. dohromady těch uvedených v bodech [24] a [29] tohoto usnesení) lze shrnout následovně:

	SPOLU	Kolář	Benda	Šojdrová
Vyhlášené výsledky	6429	188	208	490
Zjištění Nejvyššího správního soudu	6439	187	56	682
Rozdíl	10	-1	-152	192

Navrhovatelka ve zkoumaných volebních okrscích ve skutečnosti získala 682 přednostních hlasů, tj. o 192 přednostních hlasů více, než je uvedeno ve zveřejněných výsledcích voleb. Mgr. Filip Benda ve skutečnosti získal 56 přednostních hlasů, tj. o 152 přednostních hlasů méně. Mgr. Ondřej Kolář obdržel ve skutečnosti o jeden přednostní hlas méně.

III.d Nepotvrzení hypotéz a vyhasnutí indicie

[32] Nejvyšší správní soud tedy určité nedostatky zjistil. Přesto však dospěl k závěru, že se navrhovatelkou předložené hypotézy nepotvrdily a indicie zpochybňující výsledek

voleb v rozsahu, který by vedl k dalšímu přezkumu, tak vyhasla. K tomu vedly volební senát následující úvahy.

[33] Prvotní indicie, založená na přezkumu tří okrsků (část III.b tohoto usnesení), vedla zprvu k potvrzování hypotézy o tom, že navrhovatelčiny přednostní hlasy byly připsány jiným kandidátům. V ostatních okrscích, které soud zkoumal následně (část III.c tohoto usnesení), se však již takový rozsah vad počítání přednostních hlasů, na které navrhovatelka poukazovala, nepotvrdil. V 73 volebních okrscích, tedy skoro ve třech čtvrtinách z přezkoumaných, soudem zjištěné výsledky zcela odpovídaly vyhlášeným volebním výsledkům. Jde například o okrsky:

- Vacenovice č. 1, Jihomoravský kraj;
- Kostelec u Holešova č. 1, Zlínský kraj;
- Rovensko č. 1, Olomoucký kraj;
- Hutisko-Solanec č. 1, Zlínský kraj;
- Zlín č. 66, Zlínský kraj;
- Brumov-Bylnice č. 3, Zlínský kraj;
- Slušovice č. 2, Zlínský kraj;
- Traplice č. 1, Zlínský kraj;
- Zámorský č. 1, Olomoucký kraj;
- Bojkovice č. 3, Zlínský kraj.

[34] V dalších 15 okrscích se volební komise sice dopustily chyb při počítání; ty však pro navrhovatelku znamenaly dohromady pouze vyšší (okrsky Brno – Nový Lískovec č. 17003, Jihomoravský kraj; nebo Holešov č. 4, Zlínský kraj) či nižší (např. okrsky Ledec nad Sázavou č. 2, kraj Vysočina; Moravské Budějovice č. 5, kraj Vysočina; či Rožnov pod Radhoštěm č. 9, Zlínský kraj) jednotky přednostních hlasů. Některé z těchto chybujících komisí naopak navrhovatelce započítaly o jednotky přednostních hlasů více, než byl soudem zjištěný počet z předložené volební dokumentace. Jde například o okrsky Postřelmov č. 2, Olomoucký kraj; nebo Hovězí č. 2, Zlínský kraj.

[35] Jen v 10 okrscích se volební komise dopustily navrhovatelkou tvrzených pochybení, která spočívala v nesprávném přidělení jejích přednostních hlasů Mgr. Filipu Bendovi. Šlo o okrsky uvedené v bodě [24] tohoto usnesení, a dále o okrsky:

- Rozteč nad Kunštátem č. 1, Jihomoravský kraj;
- Bílovice nad Svitavou č. 2, Jihomoravský kraj;
- Litovel č. 10, Olomoucký kraj;
- Kudlovice č. 1, Zlínský kraj;
- Zlín č. 13, Zlínský kraj; a
- Otrokovice č. 2, Zlínský kraj.

V případě dvou dalších okrsků, konkrétně Brno-Starý Lískovec č. 22004, Jihomoravský kraj; a Zlín č. 36, Zlínský kraj, pak okrskové volební komise nesprávně zapsaly přednostní hlasy udělené navrhovatelce ke kandidátce č. 19 Mgr. Adéle Šilar, respektive ke kandidátovi č. 10 Ing. Lukáši Řádkovi, MBA.

[36] Soud pak nezjistil, že by v některém ze zkoumaných okrsků byly zaměněny („přehozeny“) přednostní hlasy pro navrhovatelku a Mgr. Filipa Bendu v situaci, kdy oba získali alespoň jeden přednostní hlas.

[37] Pokud jde o první navrhovatelčinu hypotézu, že jí udělené přednostní hlasy okrskové volební komise nesprávně přiřadily k jinému kandidátovi (bod [20] tohoto usnesení), v 12 okrscích z celkově přezkoumávaných 100 okrsků se potvrdila (okrsky jsou vyjmenovány v bodě [35] tohoto usnesení). Na druhou stranu v ostatních 88 okrscích se nepotvrdila. V 73 okrscích soud nezjistil při sčítání žádné pochybení a v 15 se jednalo o směsici různých jiných chyb, a to jak ve prospěch, tak v neprospěch navrhovatelky.

[38] Za této situace volební soud zvažoval, zda si nevyžádat volební dokumentaci z některých dalších okrsků dle navrhovatelčina klíče (bod [7] tohoto usnesení), tedy z těch, kde neměla vykázan žádný přednostní hlas, a Mgr. Filip Benda naopak přednostní hlasy obdržel. K ověření by se nabízelo v první řadě vyžádat dokumentaci z okrsků, kde měl Mgr. Filip Benda vyšší počet hlasů. Rozdíl jednoho či dvou hlasů totiž může být, i v případě chyby, způsoben mnoha jinými faktory nesouvisejícími s hypotézou navrhovatelky. Kromě okrsků uvedených shora, kde soud skutečně zjistil záměnu v neprospěch navrhovatelky, je dalších 174 okrsků s vyšším počtem hlasů (v rozmezí od 3 do 8 hlasů) pro Mgr. Filipa Bendu. Tyto okrsky se primárně nacházejí na území hlavního města Prahy (40 okrsků)¹, ve kterých získal v rozmezí 3 až 7 hlasů oproti nule navrhovatelky a celkem 170 hlasů. Druhý nejvyšší počet byl ve Středočeském kraji (44 okrsků).² V těchto okrscích získal v rozmezí 3 až 6 hlasů oproti nule navrhovatelky, celkem 161 hlasů. V nich se dá však s nemalou mírou pravděpodobnosti uvažovat o tom, že nulový počet přednostních hlasů pro navrhovatelku a vyšší počty přednostních hlasů pro Mgr. Filipa Bendu mají jiné logické vysvětlení – tedy že voliči opravdu výrazněji podpořili právě Mgr. Filipa Bendu oproti navrhovatelce.

[39] Jak vyplývá z bodu [36] tohoto usnesení, v žádném ze soudem přezkoumaných okrsků nebyly počty přednostních hlasů pro navrhovatelku a Mgr. Filipa Bendu zaměněny tehdy, kdy každý z nich nějaké preferenční hlasy obdržel. Pokud soud vyšel z okrsků, kde taková situace nastala, a seřadil je podle nejvyššího počtu hlasů pro Mgr. Filipa Bendu, v okrscích, kde získal alespoň 3 preferenční hlasy, jednalo se opět zejména o okrsky v hlavním městě Praze (422 okrsků),³ a ve Středočeském kraji (133 okrsků).⁴ V naprosté většině z nich měl Mgr. Filip Benda více přednostních hlasů než navrhovatelka. Nabízí se tak logické vysvětlení (bod [22] tohoto usnesení), že v některých z okrsků v těchto krajích nezískala navrhovatelka žádný hlas, a naopak je získal právě Mgr. Filip Benda. Ostatně je

¹ Například Praha 9 č. 9038; Praha 3 č. 3004 a 3020; Praha 6 č. 6002; Praha-Újezd č. 53002; Praha 10 č. 10095; Praha 13 č. 13017; Praha 4 č. 4063 a 4048; a Praha-Koloděje č. 33001.

² Například Čakov č. 1; Rakovník č. 3; Králův Dvůr č. 8; Libušín č. 1 a 2; Mnichovice č. 3; Kněžmost č. 1; Kladno č. 22; Sluštice č. 1; Obecnice č. 1; a Pyšely č. 2.

³ Například Praha 7 č. 7008 Benda 14 hlasů, Šojdrová 3 hlasy; Praha 6 č. 6096 Benda 13 hlasů, Šojdrová 5 hlasů; Praha 4 č. 4001 Benda 12 hlasů, Šojdrová 2 hlasy; Praha 1 č. 1019 Benda 12 hlasů, Šojdrová 2 hlasy; Praha 6 č. 6066 Benda 11 hlasů, Šojdrová 5 hlasů; Praha 2 č. 2017 Benda 10 hlasů, Šojdrová 1 hlas; Praha 4 č. 4113 Benda 10 hlasů, Šojdrová 2 hlasy.

⁴ Například Jesenice č. 6 Benda 10 hlasů, Šojdrová 2 hlasy; Psáry č. 1 Benda 10 hlasů, Šojdrová 7 hlasů; Chýňava č. 1 Benda 9 hlasů, Šojdrová 2 hlasy; Velká Dobrá č. 1 Benda 9 hlasů, Šojdrová 4 hlasy; Kojetice č. 1 Benda 8 hlasů, Šojdrová 1 hlas; Černošice č. 4 Benda 8 hlasů, Šojdrová 1 hlas; Kladno č. 19 Benda 8 hlasů, Šojdrová 2 hlasy; Dobříčovice č. 3 Benda 7 hlasů, Šojdrová 1 hlas.

celkem běžné, že přednostní hlasy získávají kandidáti zejména tam, odkud pocházejí či kde osobně působí, což uvádí i sama navrhovatelka, ve svém případě ohledně Zlínského kraje. Mgr. Filip Benda působí zejména v Praze, s níž je Středočeský kraj přirozeně propojen. Obdobné vysvětlení se nabízí i v případě Mgr. Ondřeje Koláře, pokud jde o relativně nízký zisk přednostních hlasů ve zkoumaných okrscích, protože byly převážně ze Zlínského kraje, odkud nepochází ani tam není aktivní. Naopak ve Zlínském kraji, kde se přirozeně nabízí největší pravděpodobnost udělení přednostních hlasů navrhovatelce, kromě soudem zkontrolovaných okrsků oproti tomu zbylo pouze 5 dalších okrsků, ve kterých měl Mgr. Filip Benda alespoň jeden přednostní hlas a navrhovatelka žádný.⁵ Předpoklad navrhovatelky, který vycházel v případě možné záměny z predikce počtu hlasů vycházející z jejího volebního zisku v roce 2019, se tak ve většině okrsků ukázal jako chybný. Existuje-li oproti tomu u dalších okrsků jiné, minimálně stejně logické vysvětlení rozdílu v počtu hlasů, není tu žádná významná indicie, která by odůvodňovala, aby soud přistoupil k přepočtu dalších okrsků.

[40] Navrhovatelčina první hypotéza o nesprávném přiřazování jejích přednostních hlasů jiným kandidátům se tak nepotvrdila v dostatečné míře, aby s ohledem na další tvrzení obsažená v předložené analýze zpochybnila výsledek voleb.

[41] Ve vztahu k druhé hypotéze považuje soud za důležité, že analýza navrhovatelky se s pokračujícím přezkumem již dále nepotvrzovala. Zatímco v prvních třech zkoumaných okrscích (bod [25] tohoto usnesení) ve skutečnosti získala navrhovatelka 93 přednostních hlasů navíc oproti 59 předpokládaným hlasům navíc, ve zbylých 97 okrscích (bod [30] tohoto usnesení) tomu bylo jinak. V nich navrhovatelka ve skutečnosti získala celkem „jen“ 99 přednostních hlasů navíc, přestože očekávala až 862 přednostních hlasů navíc. Celkově tak ve vzorku 100 okrsků bylo ve skutečnosti jen 192 přednostních hlasů navíc, ačkoliv navrhovatelka tvrdila až 921 hlasů. To poukazuje na omezenou vypovídací hodnotu předložené analýzy a z toho vyplývající neschopnost analýzy nadále zpochybnit výsledky voleb. Indicie tak vyhasíná, jelikož se ve stejné intenzitě, resp. v přiměřené míře předpokládané analýzou, nepotvrzoval zisk přednostních hlasů navíc.

[42] Ze srovnání výsledků zjištěných soudem v těchto okrscích (tj. 682 přednostních hlasů pro navrhovatelku) a vyhlášených výsledků voleb do Evropského parlamentu v roce 2019 (tj. 1 421 přednostních hlasů) vyplývá, že podpora navrhovatelky ve zkoumaných okrscích opravdu poklesla. Celkem tak navrhovatelka nyní získala oproti předchozím volbám, a to jen ve zkoumaných okrscích, o 739 přednostních hlasů méně. To je vysvětlitelné přirozenými změnami voličského chování, jejich tzv. přelétavostí (volatilitou) atd. Zároveň tehdy navrhovatelka kandidovala na kandidátní listině politické strany KDU-ČSL, zatímco nyní šlo o koalici tří politických stran. Podpora jednotlivých kandidátů přednostními hlasy se tak rozkládala mezi tři různé politické subjekty a voliči vybírali mezi větším množstvím výrazných a vyprofilovaných politických osobností. S žádnou z těchto proměnných předložená analýza nepočítala a predikci přednostních hlasů založila zejména na výsledcích voleb v roce 2019. Je ale zřejmé, že voliči skutečně změnili (ať už z jakéhokoli důvodu) své preference. Ve vztahu k analýze je také nutné podotknout, že pro přesnější predikci přednostních hlasů Mgr. Filipa Bendy chyběla dostatečná data. V této části tak

⁵ Hoštice č. 1; Vlčková č. 1; Vsetín č. 7 a 10; a Oznice č. 1.

analýza vycházela pouze z předpokládané korelace s volebním ziskem koalice SPOLU. Ani druhá hypotéza navrhovatelky o tom, že její přednostní hlasy volební komise nezapočítávaly, se tak nepotvrdila v dostatečné míře.

[43] Za takové situace jsou předložené hypotézy a analýza popřeny v takové míře, že je volební soud považoval za nepotvrzené. Dostatečně závažná indicie, která zpochybňovala presumovanou správnost vyhlášených volebních výsledků a která by mohla vést k závěru o hrubém ovlivnění výsledku volby kandidáta, tak vyhasla. V dalších volebních okrscích, které by podle předložené analýzy (a v pořadí dle předpokladu největšího zisku přednostních hlasů ve prospěch navrhovatelky) přicházely v potaz, již navrhovatelka předpokládá nízké zisky – v řádu jednotek – přednostních hlasů oproti zveřejněným výsledkům voleb. Takové tvrzení, v konfrontaci se zjištěními soudu, již není způsobilé dále udržet indicii zažehlou.

[44] Vyhasnutí indicie neznamená, že si volební soud je jist, že by žádné další nesprávně sečtené přednostní hlasy při pokračování v kontrole volebních dokumentací nenalezl. Znamená to však, že navrhovatelkou předložené hypotézy svědčící o tom, že okrskové volební komise při počítání přednostních hlasů pochybily, nejsou dostatečně silné k tomu, aby nadále zpochybňovaly správnost volebních výsledků, resp. aby ospravedlnily závěr, že tvrzená pochybení hrubě ovlivnila výsledek volby kandidáta Mgr. Ondřeje Koláře.

[45] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že přezkoumal i okrsky, ve kterých byla největší odchylka mezi počtem přednostních hlasů pro navrhovatelku a pro Mgr. Filipa Bendu. Ačkoliv se navrhovatelčiny hypotézy v těchto okrscích potvrzovaly, případná obdobná pochybení v dalších okrscích by již nemohla vést k tak velkým ziskům přednostních hlasů oproti vyhlášeným výsledkům. Jak již soud shrnul výše (část III.a tohoto usnesení), posláním volebního soudnictví není a nemůže být hledat jednotlivé hlasy v různých volebních dokumentacích až do okamžiku, kdy by se našel dostatečný počet pro zvolení určitého kandidáta, anebo kontrolovat výsledky voleb ve všech volebních okrscích, pokud tu nejsou dostatečně silné indicie svědčící tomu, že by výsledek byl zřejmě jiný.

[46] Na tom nic nemění ani další dvě prohlášení voličů, která navrhovatelka předložila soudu v doplnění návrhu (bod [8] tohoto usnesení). Ta se sice vztahovala k jiným okrskům, než které Nejvyšší správní soud kontroloval, nicméně i kdyby se potvrdila správnost těchto tvrzení, případné další dva hlasy odevzdané ve prospěch navrhovatelky by již s ohledem na závěr o vyhasnutí indicie nebyly jakkoliv rozhodující. V těchto dvou okrscích navíc navrhovatelka v analýze předpokládá zisk pouze 3, resp. 1,2 přednostního hlasu oproti vyhlášeným výsledkům.

[47] Následným nepotvrzením hypotézy, která se zpočátku zdála uvěřitelná, se tento případ odlišuje od přezkumu a přepočítávání přednostních hlasů ve Středočeském kraji ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2017. Tam se navrhovatelem předložená indicie (a s tím spojené systémové pochybení okrskových volebních komisí v podobě nesčítání přednostních hlasů u kandidátů na druhé straně volebního lístku) z vyžádaného vzorku volební dokumentace potvrzovala, a volební soud proto v kontrole volební dokumentace pokračoval (usnesení NSS č. j. Vol 58/2017-187, body 36 až 39 a 90). V nyní projednávané věci většina zkontrolované volební dokumentace (uvedené v bodech

[33] a [34] tohoto usnesení) nenaznačovala obdobný rozsah a intenzitu pochybení volebních komisí.

III.e Příčiny nesprávného započítání přednostních hlasů

[48] Nejvyšší správní soud však považuje za vhodné se – i přes závěr o vyhasnutí indicie – podrobněji vyjádřit ke dvěma příčinám nesprávného přidělování přednostních hlasů zjištěných při kontrole volebních dokumentací (bod [26] tohoto usnesení).

[49] První zjištěné pochybení se týkalo počítání přednostních hlasů na *Pomocném sčítacím archu*. Tento arch, který je vypracován pro každý kandidující subjekt zvlášť, má podobu tabulky, která nese na jednotlivých řádcích jména kandidátů. Za jejich jménem má okrsková volební komise prostor pro vyznačování („čárkování“) přednostních hlasů zjištěných v průběhu sčítání. Před jejich jménem se vyskytuje sloupec (políčko) pro součet zjištěných přednostních hlasů. Problematické se jeví to, že mezi prostorem určeným k „čárkování“ a sloupcem pro součet je uvedeno jméno kandidáta nebo kandidátky, což usnadňuje záměnu řádků. Členové okrskových volebních komisí sice správně „načárkovali“ přednostní hlasy v těchto arších k navrhovatelce, nicméně následně jejich součet uvedli o řádek výše, tj. před jméno kandidáta Mgr. Filipa Bendy. Tento výsledek následně komise sdělily Českému statistickému úřadu jako výsledek voleb.

Strana č. 93		Pomocný sčítací arch pro sčítání přednostních hlasů kandidátů													Obec: Sebranice	
Volební strana: Volební strana C		Zastupitelstvo: Sebranice, obvod: 1													Okrsek: 1	
Celkem	Poř. číslo, jméno a příjmení	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150
34	1. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
41	2. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
74	3. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
65	4. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	5. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	6. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	7. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	8. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	9. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	10. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	11. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	12. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	13. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	14. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
60	15. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	16. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
60	17. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	18. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
N	19. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	20. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
18	21. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	22. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	23. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	24. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	25. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	26. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	27. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////
	28. jméno a příjmení	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////	////

(zdroj: Pokyny pro okrskové volební komise pro volby do Evropského parlamentu vydané Českým statistickým úřadem)

[50] Druhé pochybení spočívalo v uvedení jinak správně sečtených přednostních hlasů pro navrhovatelku ve formuláři *Výsledky hlasování pro politické strany, politická hnutí a koalice ve volebním okrsku*, a to ve prospěch kandidáta č. 8 Mgr. Filipa Bendy. Lze se domnívat, že k této záměně došlo proto, že formulář, kterým se výsledky předávají Českému statistickému úřadu k dalšímu zpracování, již neobsahuje – jak vyplývá z *Pokynů pro okrskové volební komise pro volby do Evropského parlamentu* vydaných Českým statistickým úřadem – jména kandidujících, ale pouze jejich pořadová čísla na kandidátní listině.

Počet platných přednostních hlasů, odevzdaných pro jednotlivé kandidáty v pořadí podle hlasovacího listku:

Pořad. číslo kandid.	Počet přednostních hlasů	Násobek sl.1 x sl.2	Pořad. číslo kandid.	Počet přednostních hlasů	Násobek sl.4 x sl.5	Pořad. číslo kandid.	Počet přednostních hlasů	Násobek sl.7 x sl.8
sl.1	sl.2	sl.3	sl.4	sl.5	sl.6	sl.7	sl.8	sl.9
1.	3 4	34	12.			23.		
2.			13.			24.		
3.	4 1	123	14.			25.		
4.			15.	6 0	900	26.		
5.			16.			27.		
6.	2 4	144	17.			28.		
7.	6 5	455	18.	6 0	1080	29.		
8.			19.			30.		
9.			20.			31.		
10.			21.			32.		
11.			22.	1 8	396			

Kontrolní číslo 3 (součet násobků ve sloupcích 3, 6 a 9)

Kontrolní číslo 4 (součet kontrolního čísla 2 a kontrolního čísla 3)

Poslední pořadové číslo kandidáta, který získal přednostní hlasy

(zdroj: Pokyny pro okrskové volební komise pro volby do Evropského parlamentu vydané Českým statistickým úřadem)

[51] V obou případech jde o situace, jimž lze do budoucna předejít, nebo alespoň riziko jejich výskytu snížit. V případě *Pomocného sčítacího archu* přichází v úvahu například vizuální odlišení řádků tabulky (třeba střídáním bílých a šedých řádků); přesunutí políčka pro součet přímo za jméno kandidující osoby blíže k prostoru pro „čárkování“; a větší velikost písma. U formuláře *Výsledků hlasování* lze pak uvažovat o uvádění jmen kandidátů spolu s jejich čísly. Samozřejmostí je také svědomitá práce každé okrskové volební komise a jejich dostatečné školení – ani sebelepší formuláře nemohou zabránit pochybením způsobeným nepozorností členů volební komise. Mohou je však omezit na minimum.

[52] V této souvislosti je nutné znovu připomenout zásadní postavení okrskových volebních komisí (bod [17] tohoto usnesení). Účast ve volební komisi je společensky záslužná a náročná práce, kterou členové mnohdy vykonávají v nelehkých podmínkách. Okrskové volební komise jsou nadto orgány s ústavní relevancí, neboť svou činností přispívají k ustanovování institucí zastupitelské demokracie a k legitimitě volených ústavních orgánů. Nepominutelnou součástí tohoto postavení je proto i značná společenská a politická odpovědnost jejich členů. Ta vyžaduje uvážlivou, precizní a svědomitou práci po celou dobu volebního procesu. Zajistit a kontrolovat tuto práci by pak měly také kandidující subjekty, které mohou do volebních komisí nominovat své členy, a podílet se tak přímo na větší transparentnosti jejich činnosti. Je proto ve vlastním zájmu kandidujících uskupení, aby tohoto práva využívala hojněji, než je tomu doposud.

IV. Závěr a náklady řízení

[53] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že návrh na vyslovení neplatnosti volby kandidáta zvoleného ve volbách do Evropského parlamentu není důvodný, a proto jej zamítl.

[54] Nejvyšší správní soud v projednávané věci konstatoval, že předložená indicie zpochybňující výsledky voleb nakonec nebyla dostatečně silná. Ovšem pokud by tomu bylo naopak, není myslitelné, aby výsledky voleb přepočítával vlastními prostředky pouze volební soud v čase, který je mu na přezkum voleb vyhrazen. Volební soud je objektivně schopen provést přepočet jen v omezeném rozsahu. Ostatní volební orgány včetně Státní volební komise by měly být také, za součinnosti volebního soudu (např. na základě soudem uložené povinnosti nebo na základě předběžného opatření), vybaveny na zákonné úrovni příslušnými kompetencemi a nástroji, aby byly schopny v rychlém čase na pokyn soudu ověřit relevantně zpochybněný volební výsledek (např. formou přepočtu hlasů zvláštními přezkumnými komisemi pod dohledem soudu). Náprava nemůže spočívat jen na bedrech soudu s celostátní působností (viz také usnesení NSS č. j. Vol 58/2017 - 187, bod 91). V extrémních případech by totiž hrozilo, že soud nebude schopen pro rozsah přezkumu volební dokumentace vydat rozhodnutí v krátké lhůtě dané zákonem, což může mít zcela zásadní dopady z důvodu nejasného složení voleného orgánu. S ohledem na zjištěná pochybení a omezené možnosti volebního soudnictví se nabízí i úvaha, zda by nebylo namíste zajistit v případě těsných volebních výsledků také možnost mimosoudního přepočtu hlasů pouze na základě žádosti kandidujících subjektů za zákonem stanovených podmínek, například včetně úhrady nákladů na tento přepočet, pokud by byl neúspěšný. Jak totiž ukazuje i toto řízení, chyby způsobené lidskou nepozorností se stávají i přes veškerou metodickou aktivitu Ministerstva vnitra a jeho postupné vylepšování technických opatření, která jim mají zabránit.

[55] O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. července 2024

Ivo Pospíšil
předseda senátu